

[Miljøministeren]

I oktober 1986 fremlagde miljøministeren en aktionsplan for havet omkring Danmark. Aktionsplanen blev debatteret i Folketinget under en forespørgselsdebat i november 1986, hvor et flertal bl.a. opfordrede regeringen til at fremlægge en revideret plan for reduktion af udledningerne af kvælstof og fosfor.

I januar 1987 fremlagde regeringen i overensstemmelse hermed en handlingsplan imod forureningen af det danske vandmiljø med næringssalte, herefter kaldet vandmiljøplanen.

Vandmiljøplanens sigte var at nedbringe vandmiljøets belastning med kvælstof og fosfor til et miljømæssigt acceptabelt niveau. Dette skulle ske ved at reducere udledningerne af kvælstof med 50 pct. og af fosfor med 80 pct.

I april 1987 afgang Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg en beretning om vandmiljøplanen. I denne beretning fastlagde et flertal i udvalget de nærmere bestemmelser, der skulle følges af kommuner, industri og landbrug. Flertallet besluttede tillige, at regeringen skulle fremlægge en redegørelse om vandmiljøplanen i foråret 1990. Med vandmiljøplanen blev det samtidig besluttet at iværksætte en intensiveret forskning i og overvågning af det danske vandmiljø.

Som regeringen gjorde rede for under forespørgselsdebatten om et bæredygtigt landbrug (F 11) i Folketinget den 23. november 1989, vil de første resultater af disse undersøgelser, herunder resultaterne af overvågningen af udvaskningen i 1989, foreligge til efteråret 1990 tillige med resultaterne af det tidligere iværksatte NPO-program. Resultaterne vil bl.a. indeholde detaljeret viden om stofkredsløb, hvorved vi får forbedret vor viden om miljøeffekten af vores indsats.

Resultaterne fra NPO-forskningsprogrammet vil bl.a. muliggøre en nøjere fastlæggelse af de komplicerede sammenhænge mellem kvælstoftilførsel og udvaskning. Det vil da være muligt bedre at dokumentere, hvorledes klimaet og anvendelsen af husdyr- og handelsgødning, etablering af grønne marker m.v. påvirker udvaskningens størrelse og den hastighed, hvorved udvaskningen kan nedbringes. Desuden vil rapporterne fra overvågningsprogrammet give et landsdækkende overblik over vandmiljøets tilstand.

Afslutningsvis i denne redegørelse er der givet en kort status over anvendelsen af bekæmpelsesmidler i landbruget.

Miljøbaggrunden

Forureningen af vandmiljøet med kvælstof og fosfor skyldes forskellige kilder.

For grundvandet skyldes det øgede nitratindhold alene udvaskningen fra jordbrugsarealerne. Tilstanden i søerne er hovedsagelig præget af fosfortilførsler fra by- og industri-spildevand, men i visse sårbare områder også af bidrag fra landbruget. For vandløbenes tilstand er den afgørende faktor ikke kvælstof og fosfor, men tilførslen af organisk stof.

Fjorde og kystnære områder påvirkes både af landbrugets kvælstofudvaskning og af udledningerne af kommunalt og industrielt spildevand.

Miljøtilstanden i de åbne havområder som f.eks. Kattegat og Bælthavet præges hovedsagelig af kvælstoftilførslerne fra landbruget, både i form af vandløbsafstrømning og som tilførsel fra atmosfæren. Der tilføres imidlertid også kvælstof fra andre kilder, f.eks. bidrag fra andre havområder.

De nyeste forskningsresultater har ikke på afgørende vis ændret de hidtidige vurderinger af sammenhængen mellem næringssaltudvaskningen og den resulterende virkning i vandmiljøet. Dog har nogle typer grundvandsmagasiner vist sig væsentlig mindre sårbare over for nitratforurening end hidtil antaget. Endvidere antyder foreløbige resultater fra havforskningsprogrammet, at kvælstoftilførslen fra Østersøen er af begrænset betydning for iltforholdene i de danske farvande, og at miljøtilstanden i Kattegat i betydeligt omfang afhænger af de danske og de svenske tilledninger af kvælstof.

Det er på denne miljøbaggrund, at vandmiljøplanen opererer med initiativer nationalt for kommunerne, i industri og i landbrug samt internationalt. Status for de væsentligste af disse initiativer følger nedenfor i afsnit II, III og IV.

II. Kommuner

Miljøstyrelsen færdiggjorde i 1989 i samarbejde med det nedsatte vandrensingsråd et forslag til en landsdækkende udbygningsplan med tidsfølge for de kommunale rensningsanlæg. Grundlaget for denne plan var bidrag fra alle berørte kommuner og amtskommuner.

Udbygningsplanen vil sikre, at 60 pct. af spildevandet i 1992 vil være rensset i overensstemmelse med vandmiljøhandlingsplanens krav, mens henholdsvis 75 pct. og 100 pct. af spildevandet vil være rensset i 1993 og 1994.